

ProRail

Provincie Noord-Holland
T.a.v. mevrouw Broekers-Knol en de heer Schneiders
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Datum 12 mei 2023
Ons kenmerk NS/Pr/20230512/2
Onderwerp Coalitieakkoord n.a.v. PS verkiezingen 2023

**ProRail Regiodirectie
Randstad Noord**

Adres
Postbus 14800
1001 LH Amsterdam

www.prorail.nl

Geachte mevrouw Broekers-Knol en heer Schneiders,

Van harte gefeliciteerd met uw positie van formateur voor de provincie Noord-Holland! Wij wensen u de komende tijd veel succes bij het vormen van een coalitie en het opstellen van het coalitieakkoord.

ProRail en de Nederlandse Spoorwegen (NS) werken intensief samen met uw provincie en wij kijken ernaar uit deze samenwerking voort te zetten. In deze brief, als vervolg op onze brief aan de informateur, adresseren wij graag de opgaven die wij zien en delen wij graag onze visie over de mogelijke samenwerking de komende periode. Dat doen wij ieder vanuit onze eigen rol.

**NS Regiodirectie
Randstad Noord**

Adres
Postbus 1283
1000 BG Amsterdam

www.ns.nl

ProRail is verantwoordelijk voor het onderhoud, de vernieuwing, de uitbreiding en de veiligheid van het Nederlandse spoorwegnet. ProRail verdeelt als onafhankelijke partij de ruimte op 7.000 kilometer spoor, regelt alle treinverkeer en bouwt en beheert stations. Dankzij de centrale en neutrale positie heeft ProRail een goed overzicht over de ontwikkelingen die het spoorvervoer de komende jaren zal doormaken. Met die kennis stellen we ons graag op als 'trusted advisor' die niet alleen ontwikkelingen duidt, maar ook kansen in kaart brengt en oplossingen helpt realiseren.

NS is een mobiliteitsbedrijf en maakt Nederland duurzaam bereikbaar. Voor iedereen. Als grootste reizigersvervoerder in Nederland verzorgen we dagelijks circa 4800 treinritten voor ruim 1 miljoen reizigers. Ook de commerciële exploitatie en uitvoering van het dagelijks beheer van de 400 treinstations verzorgt NS. NS zet zich in voor meer en snellere treinen, sterke regionale en (inter)nationale verbindingen, een soepele reis van deur tot deur en aantrekkelijke stations die bijdragen aan de leefbaarheid van een gebied en de woningbouwopgave.

Gezamenlijk willen wij de samenwerking met de provincie Noord-Holland voortzetten om zo een bijdrage te blijven leveren aan de duurzame bereikbaarheid van woningen, het versterken van het vestigingsklimaat en het realiseren van onze klimaatdoelstellingen.

Graag staan wij uitgebreid stil bij de kansen die wij zien op de volgende onderwerpen:

1. Klimaat en duurzaamheid
2. Duurzame groei van reizigers en goederen op het spoor
3. Ruimtelijke ontwikkeling in de nabijheid van OV-knooppunten
4. Aantrekkelijke stations en leefbare stationsgebieden
5. Noord-Holland duurzaam bereikbaar houden en verbindingen versterken
6. Een efficiënte deur tot deur reis die bijdraagt aan de mobiliteitstransitie

Tegelijkertijd staan de maakbaarheid en uitvoering onder druk. Dat vraagt om gezamenlijke keuzes die wij graag in overleg met de provincie maken. Het is daarom extra van belang om elkaar vroegtijdig in de planvorming te betrekken.

Klimaat en duurzaamheid

We leveren een bijdrage aan de klimaat- en energieopgave door het aanbieden van klimaat-neutraal treinvervoer en het benutten van kansen voor duurzame energieopwekking. Samen met de provincie Noord-Holland streven wij naar duurzame mobiliteit in de volle breedte. Voor ons betekent dit dat reizigers bewust kiezen voor vervoerswijzen als lopen, fietsen, openbaar vervoer en/of deelmobiliteit. Wij richten onze stationsomgevingen in conform dit zogenaamde STOMP-principe.

Binnen de vervoersector is het openbaar vervoer de duurzame keuze. NS is dé maatschappelijke aanbieder van duurzame mobiliteit en wil dit blijven. Om meer treinen te kunnen laten rijden is investeren in groene energievoorziening noodzakelijk. Door het versterken van verbindingen en frequenties biedt de trein een aantrekkelijk vervoeralternatief en dragen we direct bij aan de reductie van de CO₂-uitstoot.

We zien kansen om onze gezamenlijke bijdrage te versterken door fossielvrij, circulair en groen te ondernemen. In samenwerking met uw provincie zetten wij graag in op:

- het uitvoeren van innovatieve pilots, zoals meer biodiversiteit op stations en meer groen in stationsomgevingen;
- fossielvrij bouwen in de stationsomgevingen door het spoor te benutten voor de aanvoer van bij voorkeur circulaire bouwmaterialen;
- de mobiliteitstransitie naar OV inclusief spoor om de klimaatdoelstellingen te halen. Hiervoor is het nodig om samen in te zetten op het verminderen van het autogebruik voor zowel de korte als de lange afstanden.

Duurzame groei van reizigers en goederen op het spoor

Post corona is het reisgedrag structureel veranderd en zetten wij ons op de korte termijn in voor het herwinnen van de reiziger, passend bij het 'nieuwe normaal' waarbij veel werknemers (c.q. forenzen) afwisselend op kantoor en vanuit huis werken.

Wij verwachten dat de vraag naar hoogwaardig OV, net als het goederenvervoer, naar de toekomst toe alsnog gaat toenemen. Het is belangrijk dat deze groei op een duurzame manier wordt bediend. We moeten de komende jaren daarom aanpassingen doen aan onze infrastructuur om de groei te faciliteren.

We willen de mobiliteitstransitie faciliteren ten gunste van de klimaatdoelstellingen, zodat meer mensen en goederen zich duurzaam verplaatsen met de trein als hoofdtransportmiddel. Binnen de regio, tussen de regio's én internationaal. Hiervoor werken wij aan een passende en betrouwbare dienstregeling. Hiermee dragen we direct bij aan actuele opgaven zoals het klimaat en de bereikbaarheid van een miljoen nieuwe woningen.

Wij vragen de provincie om met ons samen te werken op:

- realisatie van frequentieverhoging op knelpuntrajecten Alkmaar/ Heerhugowaard – Amsterdam en Haarlem – Amsterdam door cofinanciering samen met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Specifiek gaat het om onder andere het ongelijkvloers maken van overwegen en het aanpassen van sporen, wissels en stations;
- spreiding van mobiliteit in de tijd, allereerst door met de provincie als werkgever zelf en daarnaast door gezamenlijk op te trekken in het stimuleren van andere werkgevers en onderwijsinstellingen om afspraken te maken over de verdeling van het reizen over de dag en de week. Hiermee kunnen we de hyperspits verminderen en meer reizigers aantrekkelijk en betrouwbaar vervoer aanbieden;
- het stimuleren van het gebruik van OV naar evenementen, festivals, toeristische en recreatieve bestemmingen en sportwedstrijden door te investeren in aanpassingen van stations en stationsgebieden (OV-knooppunten). Denk hierbij aan belangrijke locaties in Noord-Holland zoals het Mediapark Hilversum, de Zaanse Schans, het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen en het Waddeneiland Texel;
- het promoten van duurzame en actieve mobiliteit bij inwoners, werkgevers en bezoekers door een samenhangend en efficiënt netwerk van bus en trein te ontwikkelen, het uitbreiden en verbeteren van (parkeer)voorzieningen voor de fiets, deelmobiliteit en auto en bedrijven/ instanties/ onderwijs (financieel) te stimuleren zich nabij OV-knooppunten te vestigen.

Ruimtelijke ontwikkeling in de nabijheid van OV-knooppunten

Het kabinet heeft als doel gesteld om een miljoen nieuwe woningen te realiseren. Uw provincie heeft recent Woondeals gesloten voor een bijdrage van ruim 220.000 woningen. Het belang om woningbouw en mobiliteit met elkaar te verbinden voor een duurzame ontwikkeling wordt breed gedragen.

Wij adviseren u daarom in uw ruimtelijk beleid maximaal in te zetten op de verdichting rond OV-knooppunten, zowel voor de woningbouw als voor de werkgelegenheid en het onderwijs, zodat een betere balans in het mobiliteitssysteem ontstaat.

Wij bieden onze opgebouwde kennis en expertise daarbij graag aan. Door ons vroegtijdig in de planvorming te betrekken kunnen wij tot een creatieve invulling komen en kunnen wij in onze plannen passende invulling geven aan de toekomstige bereikbaarheid per spoor voor uw provincie. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de verdichting van OV-knooppunten ook omgevingseffecten met zich meebrengen. Bouwen langs het spoor vraagt daarom vroegtijdig aandacht, zodat ook in de planvorming rekening gehouden kan worden met bijvoorbeeld geluid en trillinghinder.

Wij vragen de provincie om met ons samen te werken op:

- de realisatie van >50% van de woningen nabij OV-knooppunten met de focus op plekken waar de bereikbaarheid al goed is. Hierbij moet de balans geborgd worden tussen verstedelijking en het goederenvervoer;
- het (financieel) stimuleren en faciliteren van een aantrekkelijke gemengde omgeving rondom de stations, met naast woningbouw ruimte voor werk, onderwijs en recreatieve functies;
- het versterken van de multimodale bereikbaarheid van nieuwe woningbouwgebieden, zoals bij Alkmaar, Heerhugowaard, Hoorn, Hoofddorp en Purmerend;
- uitvoering geven aan de Regionale Ontwikkelagenda Noord-Holland en de bijbehorende actieprogramma's die per spoorcorridors zijn c.q. worden vastgesteld.

Aantrekkelijke stations en leefbare stationsgebieden

Stations en de directe omgeving bepalen mede de aantrekkelijkheid en de toegankelijkheid voor het gebruik van het OV en daarmee de concurrentiepositie ten opzichte van de auto. Daarom werken we ook de komende periode graag met uw provincie samen om de stationsomgevingen kwalitatief op een hoog niveau te krijgen en te houden. Wij zien de treinstations als mobiliteitshubs en wij willen de stations en de omgeving blijven doorontwikkelen naar de behoefte van de reizigers.

Wij vragen de provincie om met ons samen te werken op:

- het co-investeren in de stations en vooral de stationsomgeving met goede, veilige fietsparkeervoorzieningen, busstations en een aantrekkelijke en sociaal veilige inrichting van de openbare ruimte;
- het verbeteren van de sociale veiligheid op stations door middel van veiligheidsarrangementen waarin afspraken tussen gemeente, politie en vervoerpartners worden vastgelegd, zoals bijvoorbeeld in Hoorn en Zaanstad.;
- het versterken van de stations en de omgeving als ontmoetingsplek door met elkaar in gesprek te gaan over het ruimte geven op het station aan maatschappelijke initiatieven, zoals een vrijwilligersorganisatie of sociale ondernemer, en een aantrekkelijke stationsomgeving te creëren met de toevoeging van groen.

Noord-Holland duurzaam bereikbaar houden en verbindingen versterken

Ook met uw provincie willen we bespreken welke treinverbindingen we op korte of lange termijn kunnen versterken. Met name de woningbouwopgave vraagt om uitbreiding van de treindienst maar ook om uitbreiding van stations- en ketenvoorzieningen zoals het fietsparkeren. We willen de groei van het aantal reizigers blijven stimuleren met de investeringen in het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) en het versnellen van de treinreis door onder andere het opheffen van overwegen en de invoering van ERTMS.

In samenwerking met uw provincie zetten wij graag in op:

- de voortzetting van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) met het rijden van meer treinen tussen Alkmaar/ Heerhugowaard en Amsterdam. Een spoedige uitvoering van de ongelijkvloerse kruising Guisweg in Zaandam is hiervoor randvoorwaardelijk. Tevens willen wij graag samen met alle partijen een duurzame oplossing vinden voor het knelpunt Beverwijkerstraatweg in Castricum;
- het opheffen van de Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO). In uw provincie zijn veel NABO's reeds opgeheven. Wij vragen concreet uw hulp voor een oplossing van de NABO Leyduin in Heemstede en voor de realisatie van de voorgenomen oplossing de drie NABO's in het Heilooërbos.

Een efficiënte deur-tot-deurreis die bijdraagt aan de mobiliteitstransitie

De mobiliteitsontwikkelingen volgen elkaar snel op. Deelmobiliteit, zoals deelfietsen, deelauto's en deelscooters, krijgen een groeiend aandeel in de deur tot deur reis van mensen. Wij beschouwen onze stations als mobiliteitshubs, die passend uitgerust moeten worden voor het voldoen aan de behoeften van onze reizigers. Dit betekent dat we het deelmobiliteitsaanbod willen uitbreiden c.q. faciliteren op de stations, maar ook dat we gezamenlijk kijken naar een passende P&R-strategie voor een spoorcorridor zodat de reizigers een breed aanbod van voorzieningen hebben passend bij hun behoefte en wensen.

Wij vragen de provincie om met ons samen te werken op:

- het beter ontsluiten van de stations door cofinanciering aan gemeenten als aanjager voor het realiseren van veilige en aantrekkelijke loop- en fietsroutes;
- het cofinancieren van (bewaakte) stallingsmogelijkheden voor de verschillende vormen van fietsen en deelmobiliteit;
- het versterken van de aansluitingen van andere OV-vervoerders door meer regie te voeren op de ontwikkeling van het integrale OV-netwerk inclusief het verdelen van kosten en baten;
- het ontwikkelen van provinciebreed beleid en cofinanciering op parkeergelegenheid bij treinstations (P+R locaties).

Wij willen een belangrijke bijdrage blijven leveren aan de verdere ruimtelijke en economische ontwikkeling van de provincie Noord-Holland door de stations en het spoor maximaal te benutten ten gunste van het totale mobiliteitssysteem en bijdragen aan de woningbouw- en klimaatopgave. Met het OV zorgen wij voor aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid die voor iedereen beschikbaar en toegankelijk is.

Wij hopen van harte dat genoemde gezamenlijke opgaven en onze suggesties om hierin samen op te trekken een plek krijgen in het coalitieakkoord dat onder uw leiding tot stand komt.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nadere informatie of toelichting wensen, dan kunt u contact opnemen met Moniek Leeftink (moniek.leeftink@ns.nl) of Luna Heringa-Taglioni (luna.taglioni@prorail.nl).

Wij wensen u veel succes met uw werkzaamheden de komende tijd.

Met vriendelijke groet,

Irma Winkenius
Regiodirecteur NS Randstad Noord

Harro Homan
Regiodirecteur ProRail Randstad Noord